

Beslutningsforslag nr. B 53. Fremsat den 9. december 2002 af Anne Baastrup (SF),
Aage Frandsen (SF) og Kamal Qureshi (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om revision af bestemmelserne om tvangsfuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed og samvær

1. Folketinget pålægger justitsministeren at anmode Retsplejerrådet om at gennemgå og vurdere praksis vedrørende retsplejelovens § 536 om fuldbyrdelse af bestemmelser om forældremyndighed og samvær.
2. Retsplejerrådet skal herunder især vurdere, hvordan hensynet til barnets tarv og rettigheder kan forbedres, samt udforme forslag hertil.
3. I Retsplejerrådets behandling af et sådant kommissorium deltager ud over de faste medlemmer af rådet 2 eller flere medlemmer, som er børnesagkyndige.

Bemærkninger til forslaget

1. Den nuværende bestemmelse i retsplejeloven

Retsplejelovens § 536 om fuldbyrdelse af bestemmelser om forældremyndighed og samvær har følgende ordlyd:

§ 536. Bestemmelser om forældremyndighed og udøvelse af samværsret kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller ved umiddelbar magtanvendelse. Fogedretten er ikke ved valget af fuldbyrdelsesmåden bundet af rekvirentens anmodning. Fuldbyrdelse kan ikke ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for fare. I tvivlstilfælde kan fogedretten udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en sagkyndig erklæring.

Stk. 2. Fogedretten kan tilkalde en uvildig person, eventuelt en repræsentant for kommunen, til at varetage barnets tarv under sagen. Fogedretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværsrettens udøvelse.

Stk. 3. Skal tvangsbøder anvendes, fastsætter fogedretten daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelse af bestemmelser om udøvelse af samværsret kan dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samværsret på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes.

Om det nærmere indhold af bestemmelsen kan nævnes:

Den normale fremgangsmåde i samværssager i førstegangstilfælde er, at fogedretten indkalder parterne til et møde i retten. Fogedretten søger under mødet at finde en forsøgsmæssig løsning for at undgå tvangsbøder eller magtanvendelse. Hvis bestræbelserne på forlig ikke giver resultat, bør der af hensyn til barnet først anvendes tvangsbøder, og først når disse ikke viser sig effektive, bør umiddelbar magtanvendelse komme på tale. Umiddelbar magtanvendelse bør først tages i anvendelse, når alle andre midler har vist sig resultatløse. En forretning med magt bør fogedretten ikke gennemføre, uden at der er en uvildig person til stede, som kan varetage barnets interesser. Umiddel-

bar magtanvendelse er formentlig kun mulig, hvis det drejer sig om mindre børn. Hvis barnet er fyldt 12 år, bør der finde en samtale sted i fogedretten. Det vil som regel være betænkeligt at gennemføre forretninger ved børn, som har en vis alder og modenhed, hvis de modsætter sig udlevering. Fogedretten vil i sådanne tilfælde nogle gange afvise at gennemføre forretningen med henvisning til bestemmelsen i § 536, stk. 1, 3. pkt., hvorefter fuldbyrdelse ikke kan ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare. Fogedretten skal af egen drift påse, at barnet ikke udsættes for fare. Efter § 536, stk. 1, 4. pkt., skal fogedretten i tvivlstilfælde udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en sagkyndig erklæring. Baggrunden for bestemmelsen er, at navnlig fuldbyrdelsen af forældremyndighedens afgørelser kan være så belastende for barnet, at der til brug ved fogedrettens afgørelse bør foreligge en sagkyndig erklæring om, hvorvidt barnets sjælelige eller legemlige sundhed udsættes for en alvorlig fare. Efter § 536, stk. 2, kan fogedretten tilkalde en uvildig person, eventuelt en repræsentant for kommunen, til at varetage barnets tarv under sagen. Med ordet uvildig er præciseret, at den person, der indkaldes, ikke må have tilknytning til en af forældrene.

2. Forslaget

Forslagsstillerne foreslår, at justitsministeren anmoder Retsplejerådet om at gennemgå og vurdere praksis vedrørende retsplejelovens § 536 om fuldbyrdelse af bestemmelser om forældremyndighed og samvær. Retsplejerådet skal herunder især vurdere, hvordan hensynet til barnets tarv og rettigheder kan forbedres, samt udforme forslag hertil.

Retsplejerådet har bl.a. til opgave efter justitsministerens anmodning at afgive indstilling om ændringer i retsplejeloven med henblik på en reform af denne lovgivning. Forslagsstillerne finder på baggrund af disse sagers særlige karakter, og da sigtet med forslaget er at sætte fokus på barnets tarv og rettigheder, at Retsplejerådet i behandlingen af et sådant kommissorium ud over de faste medlemmer af rådet bør supplere

F. t. beslutn. vedr. afgørelser om forældremyndighed og samvær

res af 2 eller flere medlemmer, som er børnesagkyndige.

Forslagsstillerne ønsker, at Retsplejerådet skal have forholdsvis frie rammer til at afgøre, hvilke forslag der skal eller kan inddrages i rådets vurderinger. Hovedsigtet med beslutningsforslaget er imidlertid at sætte fokus på, om hensynet til barnets tarv og retlighed kan varetages på en mere hensigtsmæssig måde. Herunder bør det indgå, om barnets rolle i disse sager kan blive mere fremtrædende, og om en ændring af reglerne kan medvirke til, at det kan blive almindeligt accepteret, at barnet har en selvstændig mening, som bør respekteres ud fra en nutidig opfattelse af børns rettigheder.

Forslagsstillerne foreslår imidlertid, at Retsplejerådet bl.a. kan vurdere følgende forslag:

1. Bestemmelser om forældremyndighed og udøvelse af samværsret skal kun kunne fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder under forudsætning af, at der har fundet samtaler sted i statsamtet, hvorunder forældrene er blevet gjort opmærksom på § 13, stk. 1, i lov om forældremyndighed og samvær, hvorefter retten, når særlige grunde taler derfor, kan overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig

på grund af væsentlig forandrede forhold. Ved afgørelsen efter § 13 skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

2. Bestemmelser om forældremyndighed og udøvelse af samværsret kan kun fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder under forudsætning af, at barnet har fået lejlighed til at udtale sig – eventuelt via en uvildig person, som barnet har tillid til.
3. Umiddelbar magtanvendelse kan kun finde sted, hvis anvendelse af tvangsbøder er forsøgt, og
 - a) der har fundet en børnesagkyndig undersøgelse sted, der utvivlsomt godtgør, at barnets sundhed og udvikling ikke vil tage skade,
 - b) barnet eller en udpeget tredjemand, som det må antages, at barnet har tillid til, tilkendegiver, at umiddelbar magtanvendelse er en acceptabel løsning eller
 - c) fogedretten under sagen er bistået af en børnesagkyndig.

Bestutningsforslaget skal ses i sammenhæng med det af Socialistisk Folkeparti fremsatte lovforslag L 115 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær. (Forbedring af barnets rettigheder).

Skriftlig fremsættelse

Anne Baastrup (SF):

Som ordfører for forlagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om revision af bestemmelserne om tvangsfuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed og samvær.

(Beslutningsforslag nr. B 53).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.